

Za gospodarje

Maribor, dne 21. avgusta 1935.

Zakaj trpijo nedolžni?

Ko premišlujem današnjo težko krizo in ko pridem do spoznanja, da ta beseda pomeni razsodbo višjih sil, katere vladajo vsemu, kar nas obdaja, tedaj se mi porodi novo vprašanje: Zakaj v teh težkih časih trpijo ravno bedni in nedolžni? Zdvojiti bi morali nad življenjem, če ne bi prišli do spoznanja, ki nam raztrga zaveso izpred te tajnosti.

Zgodovina, ta učiteljica in zrcalo življenja, nam nudi v tem razmotrivanju obilo gradiva ter nam pove, da se tedaj, ko človeška družba klone in pade, vedno pojavljajo velike zmede v medsebojnem odnosu ljudi.

Zanimiva je ugotovitev, da so se največje krize pojavljale tedaj, ko so narodi stali na vrhuncu bogastva, ko je bilo vsega v obilju, ko je vse plavalo v razkošju in sijaju. Ko je Babilon dosegel največje materijelno blagostanje, se je sesul v prah. Grška je zgubila svojo samostojnost tedaj, ko so se dvignila ustvarjanja uma na najvišjo stopnjo. Mrak se je zgrnil nad starim Rimom, ko so se ljudje kopali v vinu in mleku.

Evropa dvajsetega stoletja stoji na vrhuncu bogastva in čudo, vzporedno z njim se pojavlja proces razpadanja vsega, kar so naporji prejšnjih vekov ustvarili in dali. Ustvarjeno je to, po čemur je zaslepljeno človeštvo hrepenelo. Mehanizem je zmagal. In prav tedaj, ko se je prispelo do tiste točke razvitka, od katere se je pričakovala rešitev vseh problemov človeštva, se je zgodil preobrat, o katerem se prej ni nikomur niti sanjalo. V obilju je nastala največja beda. Ohola in bogata Evropa se zvija v krčih in tone v pomanjkanju. Zakaj? Zdi se mi, da se kratko izrazim, da radi tega, ker je bila vsa evropska kultura zgrajena na spekulativnem in lažnem temelju, brez pravil in edinstveno dostojnih vrlin duha, značaja in srca.

Dasiravno se današnja kriza že po svojem obsegu bitno razlikuje od vseh prejšnjih, ima v sebi vendar eno enakost: V vseh krizah so trpeli nedolžni, vsa bremena so vedno prenašali pravičniki in ravno siromaki so morali pretrpeti bolečino za grehe drugih.

Kdo lahko v teh težkih dneh pomaga? Samo pravičniki, čiste duše, ljudje, ki nosijo v svojih prsih čuteče srce. Zgodovina je polna primerov, a največji je Golgota, ki nam potrjuje, da niso mogli ne učenjaki, ne milijoni oboroženih ljudi storiti tega, kar so storile bolečine nedolžnih ljudi in kri pravičnikov. To je popolnoma razumljivo. Tu je udeleževanje višjih zakonov in sil, kajti če se hoče vzbuditi sile, ki jih nosijo pravičniki v sebi, je potrebno izzvati z njimi borbo in, če je potrebno, preliti tudi njihovo kri. Ta kri pa je močnejša od vseh sil sveta.

Če bi površno ali z očmi otroka gledali na razvoj človeštva, tedaj bi v tem videli ali slučaj, ali samo igro gospodarskih odnosov ljudi. Medtem ko se nam v resnici zdi neprimerno in nepravilno, da trpe najlepše duše, vidimo v stvari, da so ravno ti trpini misel naših misli. Vse, kar je v nas velikega, je komaj njihov odsev. Naše življenje je v njih, njihovo v nas. In mar se ta večnost in nesmrtnost more drugače odkupiti in mar bi bilo vredno, da se odkupi drugače, kakor skozi borbo, trpljenje in samo smrt?

Vstajenje na Golgoti je bilo in bo ostalo znak višjih zakonov večne Pravice!

—X—

Vojaške zadeve.

Podčastniško šolanje. Vsem, ki so prosili za sprejemne pogoje v poedine podčastniške šole, sporočamo, da so dosedaj razpisane naslednje:

1. Zrakoplovna podčastniška šola, Novi

Sad. Prošilec mora imeti vsaj osnovno šolo, končano z odličnim ali s prav dobrim uspehom, ne sme biti starejši od 21, in ne mlajši od 17 let, nekaznovan, samskega stanu, dovoljenje staršev. — Prošnjo mora poslati vsaj do 1. septembra 1935.

2. Vojna muzička šola, Vršac. Prošilec ne sme biti mlajši od 14 in ne starejši od 16 let. Imeti mora vsaj osnovno šolo in dovoljenje za vstop v šolo svojih staršev. Prošnja mora biti poslana vsaj do 10. 10. 1935.

3. Mornarska strokovna podčastniška šola, Šibenik. Sprejme mladeniče v starosti od 16 do 19 let. Rok za prošnje je do 30. avgusta. Ostali pogoji so isti kot pod 1.

Pripominjamo, da so vsi natančnejši podatki, kakor vzorci prošenj itd., razvidni iz razglasov (konkurzov), ki jih imajo vse orožniške postaje in občinski uradi.

Dijaški rok. R. B., Rogatec. Šteje odsluženi dijaški rok kot polni, 18 mesečni ali skrajšani, 9 mesečni rok? — Dijaški 9 mesečni rok (po položenem izpitu za rezervnega častnika) se šteje kot skrajšani, 14 mesečni dijaški rok (dijaki, ki ne opravijo predpisanega izpita za rezervne častnike v roku 9 mesecev) za polni rok.

Oprostitev službe v kadru sina-edincea. Ž. I., Gačnik pri P. Moj edini sin je bil potrjen na devetmesečni kadrski rok. Ali lahko zaprosim za njegovo popolno oprostitev, ker sem v 55. letu starosti, vdova brez drugih otrok, posestnica 7 oralov zemlje z davčnim predpisom 800 Din. — Prošnja ne bo ugodno rešena, ker plačujete več kot 120 Din letnega neposrednega davka. Kot hranitelji se namreč smatrajo rekruti onih družin, ki se vzdržujejo izključno od osebnega dela in zaslužka rekrutovega in plačujejo na leto manj kot 120 Din neposrednega davka. Vašemu sinu je tedaj kot edincu pravilno odmerjen devetmesečni rok službe v stalnem kadru.

Skrajšanje roka. J. P., Sv. Jurij ob Š. Potrjen sem na polni, 18 mesečni rok, čeprav tretji sin v družini, v kateri sta prva dva brata imela tudi polni rok, le da je drugi bil pred popolnim rokom odpuščen kot stalno nesposoben. Mislim,

da imam kot tretji sin pravico na skrajšani rok vojaške službe. — Po zakonu o ustroju vojske in mornarice ima pravico do skrajšanega roka le oni rekrut, tretji po redu, ki dokaže z vojnimi ispravami, da sta njegova dva predhodnika odslužila 18 mesečni rok. Radi tega prošnja za skrajšanje roka ne bo uspela.

Jahalni konj — nabava za vojsko. V. J., Lipovec pri Celju. Dobil sem nalog, da za svojega sina nabavim jahalnega konja in jezdno opremo, ker je služil svoj rok v rezervni artilerijski šoli. Ali je možno prositi za oprostitev te obveznosti? — Po novem zakonu mora vsak konjiški častnik in obveznik, prav tako pa tudi ostali častniki in obvezniki, ki so razporejeni, da vrše službo na svojih konjih, ki to po svojem ali rodbinskem (zadružnem) stanju zmore, vsak čas in ves čas svoje službene obveznosti pri vojaški sili imeti predpisanega jeznega konja z opremo vred. Onim, ki tega ne store, se pobere vrednost predpisanega konja in opreme (Din 4000) od njega ali od njegove družine, iz katere je rekrutiran, obenem z davkom v enem letu. Tega plačila in obveznosti pa so dolžni le oni obvezniki-konjeniki, ki plačujejo sami ali njihove rodbine (zadrage), če so podeželske: 600—1200, one v mestih pa 1200—2500 Din osnovnega letnega davka. Te obveznosti se oprostijo na vloženo prošnjo oni z dokazom potrdila o davčnem predpisu in rodbinsko polo (družinsko polo), ako tudi pristojna občina s svojo odločbo potrdi, da radi gmotnih razmer prizadetemu, oziroma njegovi družini ni mogoče zadostiti tej obveznosti. Prošnjo, kolekovano s 25 Din, je nasloviti na pristojni vojni okrug.

Nadpregled. A. J., Maharska vas pri P. Bil sem ranjen in prosim za navodilo, kam naj prosim za nadpregled. — Oni, ki se čutijo za vojaško službo nesposobnim, se morajo javiti v svrhu pregleda rekrutni komisiji ob priliki rekrutovanja. Za pregled se je treba prijaviti občin svojega bivališča.

Prošnja za vpoklic. K. M. Markovec pri P. Po vzorcu, objavljenem v »Slov. gospodarju«, napravljena prošnja za predčasno služenje je bila ugodno rešena, vendar sina še niso pozvali. Ali bi bilo potrebno ponovno prositi? — Potom

občine, ki je vašo prvo prošnjo odpremila, prosite, da se ugotovi pri vojnem okrug, kedaj bo sin poklican na odsluženje roka.

Vojnica. J. E., Podplat. Kdo je podvržen plačevanju vojnice, na kakšni osnovi se računa in kako dolgo traja obveznost plačevanja? — Vojnica je denarna obveznost za vse naše državljane, ki ne služijo pri vojski in mornarici osebno. Plačevati morajo: 1. oni, ki so stalno in začasno nesposobni, 2. zadruga, imovine, obrti in dohodki onih, ki se kakorkoli odtegnejo služenja obveznega roka, in 3. zadruga, imovine, obrti ali dohodki onih, ki ne morejo osebno služiti pri vojski in mornarici radi tega, ker prestajajo sodno obsodbo, ali zaradi tega, ker ne uživajo državljanjskih časti. Vojnica znaša: za one pod 1. 20% letnega neposrednega davka na del imovine, obrta ali dohodka, ki odpade na njih del; za one pod 2. in 3. pa 50% letnega neposrednega davka na del imovine, obrta ali dohodka, ki jim pripada. Vojnico se plačuje od dovršenega dvajsetega do dovršenega petdesetega leta starosti.

Hranilec žene. B. J., Razgor pri L. Še pred naborom sem se poročil, imam tudi otroka. Žena je brez premoženja. Ali bom oproščen vojaške službe kot hranilec? — Pri neposrednem davku nad 120 Din se rekrutu, ki je poročen, odredi skrajšan rok, če je pa neposredni davek izpod 120 Din, se rekrut oprosti vojaškega službovanja kot hranilec, vendar samo v tem primeru, če je žena za pridobitno delo nesposobna in pa, če je rekrut oddeljen od družine svojega očeta vsaj pet let pred naborom, oziroma usposobljenjem.

Nabor in podčastniška inženjerska šola. I. B., Vrhpolje. Moj sin pride letos k naboru. Ali sme že tedaj zaprositi za vstop v inženjersko podčastniško šolo? — V to šolo sprejmejo gojence le v starosti od 18 do 21 let. Za letos je sprejem izključen, ker je bil termin za vlaganje prošenj do 1. maja. Pač pa bo možno sinu vstopiti v inženjersko podčastniško šolo neposredno iz kadra, če se bo prijavil v času, ko bo služboval odrejeni mu rok vsaj do njegovega 23. leta starosti.

Vojaška služba — skrajšanje. J. H. P., Stanečka vas pri M. Mož, ki je moral k

vojakom, da odsluži devetmesečni rok, je pisal, da napravim prošnjo, sicer bo moral služiti 18 mesecev v kadru: — Vaš mož ima pravico do devetmesečnega roka le, če se je poročil pred naborom in če je neposredni davčni predpis nad 120 Din. Mora pa s potrdilom občinskega oblastva dokazati, da je oddeljen od družine svojega očeta vsaj pet let pred njegovim rekrutovanjem, oziroma usposobljenjem. Ker so pa podatki o družinskem stanju pomanjkljivi, ne moremo za ta primer točno odgovoriti.

Povožen od vojaške baterije. S. A., Tinje. Prijavite slučaj orožniški postaji, da uvede potrebno polzvedbo radi ugotovitve krivca nesreče!

Vprašanja in odgovori.

Razširitev občinske ceste. Hmstg. Ob občinski poti je na vašem svetu že nad 50 let rastlo sadno drevje. Občina je sedaj razširila cesto na strani, kjer je bilo sadno drevje, dočim na drugi strani ceste ni bilo nobenega sadnega drevja, temveč ograja. Čudno se vam zdi, kako je mogla občina na strani, kjer je bilo vaše drevje, razširiti cesto, ker vam je s tem napravila škodo. Znano vam je, da je banovina razširila svojo cesto, ali je predhodno dala razglasiti, da morate posekati vse veje, razen sadnega drevja. Ne morete razumeti, zakaj naj bi občina postopala drugače in zakaj naj bi za občino veljali drugačni predpisi, zlasti na vašo škodo, ko ste morali posekati veje. — Po zakonu o samoupravnih cestah se sme vsako zemljišče razlastiti za to, da se cesta napravi ali pa preloži. Kako se in na katero stran se cesta razširi, se ugotovi pri ogledu ter ima takrat obmejni lastnik pravico, da ugovarja predvideni razširitvi in opozori komisijo, da se da cesta razširiti tako, da ne bo nihče utrpel kake škode. Jasno je, da je treba drevje brez nadaljnega posekati, ako se cesta razširi tako, da je sadno drevje razširitvi ceste v nadlego. Sicer pa tudi obstoji predpis, da drevje in vejevje ne sme segati v zračni prostor cestnega zemljišča, niti ovirati prometa ali zastirati pregleda na javni cesti. Drevje in vejevje, ki visi na zemljišče javne ceste, ovira promet ali zastira pregled, se je

moralo brez poziva odstraniti najkasneje do 14. januarja 1934. To določilo občnega restnega reda velja za Slovenijo (dravsko banovino).

Razna obvestila.

Podatki o letošnji suši v naši državi. Kmetijsko ministrstvo je zbralo podatke o škodi, katero je povzročila po posameznih banovinah letošnja suša. Najhujše so udarjene primorska, vrbaska in dunavska banovina. Podatki za savsko in zetsko banovino še niso zbrani. Nas zanima predvsem statistika škode v dravski banovini, kjer je uničila suša od celokupnih 42.529 ha posejane zemlje 1964 hektarjev ali 4,6%. Okrajji brežiški, gornjegrajski, kamniški, krški, kranjski, laški, logaški, mariborski-desni breg, mursko-soboški, novomeški, ptujski, radovljiški, slovenjgraški, celjski in šmarnski sploh niso bili prizadeti po suši. V dolnjelendavskem okraju je uničenih 26% posejane površine, v konjiškem 25%, v kočevskem 2%, v litijskem 2%, v ljubljanskem 2%, v ljutomerskem 5%, v metliškem 30%, v dravograjskem 25% in v črnomaljskem 25%. V prizadetih okrajih bo dala zlasti koroza slabo letino. V enakem sorazmerju je suša škodila tudi pašnikom, tako, da v prizadetih okrajih primanjkuje krme za živino.

Premovanje plemenskih konj v Ptuj.

Na mestnem sejmišču se je vršilo premovanje plemenskih konj za ptujski okraj. Prignali so 46 kobil z žrebci, 20 žrebci, starih 3 do 4 leta, 14 žrebci, starih 2 leti, 20 žrebci, starih eno leto, in 10 žrebcev pod enim letom. Prignana živina je bila prvovrstna. Komisija je priznala premije naslednjim posestnikom: 1. premijo pri kobilah z žrebci je dobil Franc Letnik, posestnik v Ločiču, 2. premijo pa Janez Prosenjak, posestnik v Spuhlji; pri tri- do štiriletnih žrebcih: 1. premijo Franc Bombek, posestnik v Dornavi, 2. premijo Franc Potrč, posestnik v Ločiču; pri dveletnih žrebcih: 1. premijo Franc Pihler, posestnik v Trnovski vasi, 2. premijo Franc Čeh, posestnik v Janežovcih; pri enoletnih žrebcih: 1. premijo Janez Pihler, posestnik v Trnovski vasi, 2. premijo Janez Petrovič, posestnik v Pacinju; pri mladih žrebcih,

starih pod eno leto: 1. premijo najlepši žrebec, last Jožefa Rozmana, posestnika v Gajevcih. Na premijah je bilo izplačanih 7310 Din.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 17. avgusta so pripeljali 32 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 10—12 D. Kmetje so pripeljali 15 voz sena po 45—50, 4 slame po 25—28, 18 voz krompirja 0.75—1, 4 čebule 1.50—2, zelje 1—2, kumarce 0.50—1. Jabolke 2—4, hruške 3—4, slive 3—5, črnice 2, bruske 8—16, maline 3—3.50, grozdje 8—12, luščeni orehi 26—28. Na trgu je bilo 12 vreč pšenice 1.50, 6 rži 1.25, 10 ječmena 1—1.25, 14 koruze 1—1.25, 12 ovsu 0.75—1, 10 prosa 1.75, 11 ajde 1, 14 fižola 1.50—2. Smetana 6—8, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20—24, čajno 26—28. Prinesli so 35 kokoši 15—22, 1648 piščancev 15—46, 8 gosi 25—30, 28 rac 10—12, 25 domačih zajcev po 5—30 Din.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 14 konj, 18 bikov, 200 volov, 522 krav in 16 telet, skupaj 770 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 13. avgusta so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 3—3.75 Din, poldebili voli 2.25—2.75, plemenski voli 2—2.50, biki za klanje 2—2.50, klavne krave debele 2.25—2.50, plemenske krave 1.25—1.75, krave za klobasarje 1—1.25 D., molzne krave 2.25—2.50, breje krave 2.25 do 2.50, mlada živina 2.50—3.50, teleta 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 399 komadov.

Mariborski svinjski sejem 16. 8. 1935.

Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 167 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 45—60 Din, 7—9 tednov stari 70—90 Din, 3—4 mesece 120—160 Din, 5—7 tednov stari 200—250 Din, 8—10 mesecev stari 300—350 Din, 1 leto 400—460 Din, 1 kg žive teže 4—5 Din, 1 kg mrtve teže 7.50—10 dinarjev.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste kg 8—10 Din, II. vrste 6—8; meso od bikov, krav, telic 4—6; telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 4—6 Din; sveže svinjsko meso 8—14 Din kg.